

Töltsük fel észleléseinket!

A Meteor Olvasói számára nyilvánvaló, hogy örvendetesen sokan küldenek be igen értékes megfigyeléseket a rovatok számára. Az összefoglalókban megjelent, kinyomtatott észlelések évek múltán is fellapozhatók, emellett tagadhatatlanul jóleső érzés, ha a nyomtatott formában megjelenő feldolgozásban a rovatvezető választása éppen a mi rajzunkra, fotónkra, leírásunkra esik. Lapunk terjedelme azonban érthető módon korlátozott, így a legjobb szándék mellett sem jelenhet meg az összes beérkezett észlelés. Természetesen ezek a megfigyelések sem vesznek el, hiszen rovatvezetőink ezeket archiválják, lefűzik, esetenként digitalizálják, időről időre pedig hosszabb időszakot átfogó, vagy egy objektumra koncentrált írásaikban fel is használják.

Körültekintve az interneten (elsősorban a fórumokon és a Facebookon) nyilvánvaló, hogy az észlelések megosztása szinte valós időben, eddig sosem látott léptékekben zajlik – ennek minden előnyével és hátrányával. Előnyt jelent például az, hogy saját megfigyeléseinket szinte azonnal összehasonlíthatjuk mások eredményeivel, és a rendkívüli eseményekről is szinte azonnal értesülhetünk. Ugyanakkor tagadhatatlan hátrány, hogy ezek az észlelések sok esetben nem jutnak el közvetlenül a rovatvezetőkhöz – akiknek érthető módon nincs idejük az összes létező fórum és blog nyomon követésére –, illetve az a tény, hogy a folyamatosan érkező, újabb megfigyelések a régebbieket szinte „maguk alá temetik”. További feladatot jelentene a rovatvezetők számára a feltöltött – sokszor kiváló minőségű! – képek mellől sok esetben hiányzó, alapvető adatok (időpont, műszer, feldolgozási technika stb.) bekérése a megfigyelés közzétételétől. Mindezen hátrányok mellett további probléma, hogy az észlelések tetszőleges szempontok szerinti visszakérésére ezek a felületek egyáltalán nem alkalmasak.

A mindenki számára szabadon elérhető, gyorsan frissülő, online elérhető archívum létrehozásának ötlete már több évvel ezelőtt felmerült. 2010 végén a rovatvezetőkkel történt megbeszélést követően elkészült az első vázlatos követelmény-lista a finn mélyég-észlelők archívumának mintájára (<http://www.deepsky-archive.com/>), ámde annál összetettebb, több funkciót biztosító formában. Több technikai jellegű nehézség leküzdése után 2011 nyarán a specifikációt tovább pontosítottuk, majd 2012 áprilisában elkezdődött egy folyamatosan csiszolt, eleinte csak a rovatvezetők és néhány lelkes észlelő tagtársunk által használatba vett és tesztelt felület fejlesztése. Ez a felület néhány éve érte el a megfelelő szintet, hogy mindenki számára elérhetővé tegyük. A cikk lezárásakor több mint 22 ezer észlelés található az adatbázisban, a regisztrált megfigyelők száma 337.

A rendszer kialakítása során az alábbi szempontokat tartottuk szem előtt:

- egyszerű, könnyen érthető és használható felhasználói felület (ámly ugyan nélkülöz sok, mára megszokott, de valójában az eltérő böngészők miatt további fejtorést okozó látványos grafikai elemet),
- egyszerű, közös adatbázis (a későbbiekben ebből kiindulva könnyen készíthetők tetszőleges szempontok alapján lekérdezések; egy esetleges más rendszerre való átállás esetén az adatok könnyen átemelhetők; jelenleg pedig Excelben rögzített, régi észlelések kis munkával átemelhetők),
- a felület ellenőrzi a kötelezően megadandó adatok meglétét és bizonyos fokig azok helyességét is,
- az észlelések a feltöltés követően azonnal megoszthatók,
- a feltöltött észlelések további, a rovatvezetők által elvégzett ellenőrzésen mennek át, mielőtt az „elfogadott” észlelések csoportjába kerülnek. Így az esetleg hibás, hiányos adatok megjelenésének esélye tovább csökken,

A Magyar Csillagászati Egyesület
és a
Meteor folvióirat
észlelési archívuma

22642 (15375) elérhető észlelés

Hibajelzés / fejlesztési ötlet: mp@kuc.jmcse.hu
Az MCSE az oldalon közzétett észlelések archívója, feldolgozza, azok a Meteor folvióirat rovatzetöji által szerkesztett rovatokba, összefoglalókban, egyéb cikkekben megjelenhetnek.

Érdeklük a csillagászat újdonságai? Szívesen végezne megfigyeléseket? Szeretne többet megtudni a megfigyelések fortélyairól? Lépjen be Egyesületünkbe!

Hold: Schiller - Mee - Hainzel (2015-12-22 17:43:00)
Szántó Szabolcs (254/1200 Newton)

[Előgádsára váró észlelések megjelenítése](#) (bekapcsolva)

<p>Nap (7644 észlelés) Keresés Statiztika Aktivítás P. B0_1.0 Szimultán</p>	<p>Hold (912 észlelés) Keresés Statiztika Objektumok</p>	<p>Bolygók (2739 észlelés) Keresés Statiztika Szimultán</p>	<p>Mélyég (1777 észlelés) Keresés Statiztika</p>	<p>Ustökösök (922 észlelés) Keresés Statiztika</p>	<p>Kisbolygók (182 észlelés) Keresés Statiztika</p>	<p>Kettősök (360 észlelés) Keresés Statiztika</p>
<p>Meteorok, tűzgömbök (22 észlelés) Keresés Statiztika</p>	<p>Változócsillagok</p>	<p>Szabadzemes, egyúttalás (765 észlelés) Keresés Statiztika</p>	<p>Szólárgraf (30 észlelés) Keresés Statiztika</p>	<p>Szabadzemes napfolt Keresés Statiztika</p>	<p>Fogyatkozások, fedések (22 észlelés) Keresés Statiztika</p>	

[Keresés a teljes adatbázisban](#)

[Bejelentkezés](#)

A rendszer nyitólapja. Katintunk bármely ikonra az adott rovat észleléseinek böngészéséhez!

• a rovatzetözőnek lehetősége van saját maga által végzett javítás helyett (vagy amellett) üzenetet küldeni az észlelés feltöltőjének, további adatok megadását kérve, vagy tetszőleges megjegyzést fűzni egy adott észleléshez.

Mint hogy a rendszer rendkívül egyszerű, legcélszerűbb nyomon követni egy új észlelés első észlelésének sorsát. Lássuk tehát a teendőket lépérsről lépérsre!

Látogassunk el a <http://eszlelesek.mcse.hu/> címre! A nyitólapról regisztráció nélkül is beléphetünk, ekkor az egyes rovatokba feltöltött észlelések böngészése, és a különféle szempontok szerinti keresés máris elérhető. Az oldal felkeresésekor a rendszer mind az ellenőrzött, mind a még ellenőrzésre váró észleléseket elérhetővé teszi számunkra.

Észlelések feltöltéséhez egyszerű regisztrációra van szükség. Alapadataink megadása

után csupán meg kell várnunk a regisztráció jóváhagyását (mivel az oldal üzemeltetői erről is e-mail értesítést kapnak, ez legtöbbször rövid idő, legfeljebb néhány óra alatt megtörténik). Miután a regisztráció aktiválásáról értesítő e-mail megérkezett, be is léphetünk a főoldalról. Első belépésünk alkalmával a rendszerben megadhatjuk távcsöveink adatait – később, az észlelések feltöltésekor ezen adatok megadására nem lesz szükség, csupán választanunk kell. Természetesen alapadataink a későbbiek során is bármikor megváltoztathatók.

Ezzel készen is állunk első észlelésünk feltöltésére. A böngészést jelentő felső sor alatti „Észlelés beküldése” szakaszban egyszerűen válasszuk ki a megfelelő rovatot. Katintásunkra olyan „digitális észlelőlap” jelenik meg, amelyen természetesen csak az adott rovat számára érdekes információkat

kell megadnunk (pl. mélyég-észlelés esetén értelmetlen lenne a napfoltok számának bekérése). Az egyes mezők mellett további információk jelennek meg, például arra vonatkozóan, milyen formában várja az oldal az adatok megadását. Egyes mezők pedig *-gal jelöltek – ezek kitöltése kötelező, ezek hiányában a feltöltés nem fog megtörténni. (Ezek azok az alapadatok, amelyekre a rovatvezetőnek mindenképp szüksége van az észlelés feldolgozásához). Kezdjük el értelmeszerűen kitölteni a lapot (amint láthatjuk, nevünk, e-mail címünk, és más alapadataink már megjelentek), válasszuk ki vagy adjuk meg műszerünket, az észlelés időpontját stb. Amennyiben rajzot, fotót is kívánunk csatolni észlelésünkhöz, ehhez az észlelőlap jobb oldalán levő, számos más oldalról megszokott módon először ki kell választanunk a csatolni kívánt képet saját számítógépünkről, majd a „Feltöltés” gomb használatával csatolhatjuk. A képek feltöltését követően folytassuk az észlelés adatainak megadását, a kötelezően megadandó mezőkön túl fordítsunk gondot a további mezők kitöltésére is – beleértve a szöveges leírást, és az esetleges megjegyzéseket is. Az észlelésekhez csatolt képek esetében a képek saját számítógépen való tárolásakor nem szükséges (bár nyilván ajánlott valamiféle rendszert tartani) a Meteorban a digitális képek elnevezésére közzétett rendszert használni, mivel a rendszer ezek tárolásakor az észlelő nevéből, az észlelés dátumából, valamint az objektum nevéből automatikusan állítja elő a fájl nevét. (Ezt a nevet közvetlenül soha nem kell használnunk.) A feltöltést követően rajzunk vagy fotónk kicsinyített képe meg is jelenik. Amennyiben minden adatot kitöltöttünk, nem vétettünk hibát, illetve nem hagyunk ki kötelezően megadandó adatot, észlelésünk bekerül az adatbázisba.

A rovatvezetők minden este összesítő e-mail értesítést kapnak az elfogadásra váró megfigyelésekről. A munkánkat irányító rovatvezető ezután szintén belép az oldalra, és a csak számára elérhető felületen megkezdheti az észlelések áttekintését. Ellenőrzi az adatok helyességét (gondoljunk csak arra, milyen könnyű elírni egy holdi kráter nevét, vagy

véletlenül egy nullával többet írni a műszer fókuszaként!), a nyilvánvaló hibákat javíthatja, illetve felveheti a kapcsolatot az esetleges hibák javítása érdekében. Amennyiben pedig mindent rendben talál, egyetlen gombnyomással jóváhagyja észlelésünket.

Ezek után nincs más hátra, mint tovább

Hibát vétettünk: elfelejtettük megadni észlelésünk időpontját, amint erre a hibaüzenet figyelmeztet

folytatni megfigyeléseink sorozatát, folyamatosan gyarapítva az adatbázist – és közben bátran használni az oldal funkcióit, amelyeket az alábbiakban röviden ismertettünk.

Minden egyes rovat esetében elérhető a részletes keresés funkciója, a saját észleléseinket tartalmazó galéria, illetve észlelőkre, évekre lebontott statisztika a beküldött észlelésekre vonatkozóan. Egyes rovatok esetében további funkciók is elérhetőek: például megrajzolhatjuk a naptevékenység adott időszakra vonatkozó grafikonját, Nap- és bolygók esetében kereshetünk több észlelő által egymáshoz közeli időpontban vettét ún. szimultán észleléseket is. Az egyes rovatoknál egy helyre gyűjtve elérhetőek az aktuális, szabványos észlelőlapok is.

Az időben visszafelé felsorakoztatott észlelések listája mellett a jobb oldalon található naptár segítségével bármely hónapra ugorhatunk, amelyben észlelések állnak rendelkezésre. Az észlelés dátumára, vagy a megjelent bélyegképre kattintva pedig a teljes „észlelőlap” megnyílik, amelyen az összes – az észlelő által megadott adat – megtekinthető. Természetesen az e-mail cím kivételével, amely csak a rovatvezető számára látható.

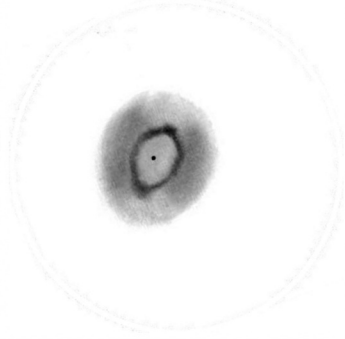
Már böngészéssel is bizonyára órákat tudunk eltölteni, nézegetve a szebbnél szebb rajzokat, fotókat, olvasva az érdekes leírásokat, összehasonlítva a különféle műszerekkel, szűrőkkel látható részleteket. De további lehetőségek is rejlenek az oldalban. Tegyük fel, hogy saját, viszonylag szerény műszerünkkel fényszennyezett észlelőhelyünkről

NGC 3242 (HYA)

Megosztás

Észlelő neve: Tóth Zoltán
Észlelés helye: Fertőszentmiklós
Észlelés időpontja: 2007.03.12 00:00:00
Objektum neve: NGC 3242 (HYA)
Objektumtípus: Planetáris kód;
Műszer típusa: reflektor
Műszer átmérő (mm): 508
Nagyítás: 40x
Látómező (°): 11
Leírás: 409X. Nagy távcsővel egyáltalán nem Jupiter-szerű. Hemzseg a részletektől. Az egész objektum gyönyörű világoskék színben ragyog. A 40^x-es kissé ovális diffúz halóban töredezett, szivamag alakú gyűrű van. Ennek É- és D-i vége fényesebb és csomós. A D-i hegynél látható a fényesebb csomó, ellenben az É-i nagyobb nála. A gyűrűn belül alig kódos lyuk figyelhető meg, aminek a közepében ott a 13m körüli középponti csillag. EL-sal az ovális halo a csomokon túl sötétebb, itt ritkább az anyag. Szinte hihetetlen, hogy -19°-os deklináción emyire részletesen látni benne mindent.
(importálási kód): csak 1

Rajz/foto:

[Észlelés adatainak mentése fájlba](#)

Az NGC 3242 jelű planetáris kód rajza és leírása az adatbázisban

kíván lenni, így nem teszi lehetővé a közönségi oldalakon megszokott megosztást, pontozást, kommentelést.

Az észlelők meglegedésére (illetve nem utolsó sorban a rovatvezetők munkájának megkönnyítésére) kérjük, hogy Olvasóink közül is minél többen regisztráljanak, töltsék fel észleléseiket erre az oldalra – reményeink szerint – a közeljövőben az elsődleges beküldési csatornává válhat. Reményeink szerint ez a folyamatosan bővülő, naprakész archívum a teljes magyarországi észlelő amatőr csillagász közösség sok évtizedes kiváló munkáját teszi jóval szélesebb körben ismertté és elismertté. Ennek érdekében 2012-től kezdődően szinte folyamatosan zajlik – a rovatvezetőkkel szorosan együttműködve – a régi, hagyományos rajzos-fotós észlelések feldolgoása. Kétségtelenül monoton, sok türelmet igénylő, ugyanakkor értékmentő munkáról van szó: sok évtizeddel ezelőtti észlelések válnak így egy egységes, mindenki számára elérhető rendszer részévé. Pillanatnyilag Thaly Koppány 1958. szeptember 21-i Mars-megfigyelése a legrégebbi (immár lassan hat évtizeddel ezelőtti!) észlelés az adatbázisban. A nevezetes bolygórajz az Uránia Bemutató Csillagvizsgálóban található Heyde-refraktorral készült.

Tekintettel a még most is rendkívül nagy számban digitalizálásra váró régi észlelésekre, és a munka fontosságára, nagy örömmel

fogadjuk bárki segítségét. A munka alapvetően két fázisra osztható: egyrészt szükség van az esetenként évtizedekkel ezelőtt beküldött észlelőlapok szkennelésére (ezt a munkát általában a rovatvezetők végzik, tekintettel arra, hogy az anyag náluk található meg; esetleg lehetőség volna előzetes megbeszélés alapján a munkát a Polaris Csillagvizsgálóban is végezni). Másrészt a már beszkennelt lapokat a munkát segítők e-mailben kapják meg, majd a képekről leolvasott adatokat egy Excel-táblázatba írják át. Az Excel-táblát a rovatvezetőnek küldik vissza, aki a megfelelő képekkel együtt továbbítja, majd megtörténik a csomag (jellemzően 50–100 egyedi észlelés) importálása az adatbázisba.

A rendszer 2014-ben egy bérelt virtuális szerverre költözött, így az esetleges áramkimaradásokkal, internetkapcsolattal összefüggő problémák megszűntek, az észlelésekhez tartozó képek pedig az MCSE szerverére kerültek. Mindkét helyről rendszeres napi mentés készül, emellett további (általában havi rendszerességgű) teljes mentés készül külső adathordozóra.

Az előrelátható további munkára való felhívás mellett e helyütt szeretnénk megköszönni mindazok segítségét, akik a rendszer fejlesztésében, tesztelésében, a régi észlelőlapok digitalizálásában részt vettek.

Hannák Judit – Molnár Péter